

Dr. Matjaž Gams
državni svetnik

Številka: 545-01-5/2021/1
Ljubljana, 26. 5. 2021

1

Gospod
Alojz Kovšca
predsednik
Državnega sveta Republike Slovenije

ZADEVA: Pobuda za izkaz posebnega spoštovanja in krepitev pozitivne javne podobe vseh žrtev, vojnih invalidov in ostalih aktivno udeleženih oseb pri zaščiti domovine v vojni za Slovenijo 1991

Na podlagi 66. in 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20 in 125/20) predlagam, da Državni svet Republike Slovenije na Vlado Republike Slovenije in Državni zbor Republike Slovenije naslovi naslednjo pobudo:

Vlada Republike Slovenije in Državni zbor Republike Slovenije naj, poleg Državnega sveta Republike Slovenije, v skladu z vsemi svojimi pristojnostmi izkažeta posebno spoštovanje in si aktivno prizadevata za krepitev pozitivne javne podobe vseh žrtev, vojnih invalidov in ostalih aktivno udeleženih oseb pri zaščiti domovine v vojni za Slovenijo 1991, ki so bili pripravljene žrtvovati svoje zdravje in življenje za boljšo prihodnost vseh prebivalcev Slovenije.

Obrazložitev:

V okviru obravnave treh predlogov zakonov, ki jih je Vlada Republike Slovenije vložila v zakonodajno proceduro z namenom izboljšanja materialnega položaja vojnih invalidov in žrtev v vojni za Slovenijo 1991 (novela Zakona o vojnih invalidih (ZVojl-E), novela Zakona o posebnih pravicah žrtev v vojni za Slovenijo 1991 (ZPPZV91-A) ter novela Zakona o žrtvah vojnega nasilja (ZZVN-I)), je bilo v razpravi na 60. seji Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide 13. 5. 2021 večkrat poudarjeno, da bi se morali v večji meri zavedati posebnega pomena dejanj vseh tistih posameznikov, ki so bili v vojni za Slovenijo 1991 z namenom zaščite domovine pripravljene žrtvovati svoje zdravje in življenje za boljšo prihodnost vseh prebivalcev Slovenije. V razpravi o navedenih predlogih zakonov so bila sicer predstavljena različna mnenja predstavnikov posameznih združenj, ki zastopajo potencialne upravičence do pravic iz navedenih zakonov, kar je v okviru demokratičnega postopka sprejema zakonodajnih rešitev popolnoma normalno, a osnovni namen vseh predlaganih dopolnitev predlaganih zakonskih sprememb in

dopolnitev je bil v osnovi pozitiven. Takšen bi moral biti tudi splošni odnos družbe do izpostavljenе tematike.

S sprejemom določenih zakonskih ureditev se je v preteklih letih sicer skušalo poskrbeti predvsem za materialni položaj vojnih invalidov, veteranov in žrtev vojne za Slovenijo ter njihovih svojcev, a slednje ne bi smelo predstavljati edinega načina, da se poklonimo njihovemu pogumu in pripravljenosti zaščititi domovino pred agresorjem. Na ravni države in tudi na splošno, v družbi, bi se jim moralo nameniti več pozornosti in to ne zgolj ob redkih slavnostnih priložnostih.

Tudi v medijskem prostoru, ki ima velik vpliv na splošno javno mnenje glede posameznih zgodovinsko pomembnih dogodkov, se navedenim posameznikom še vedno ne daje ustrezne veljave. Prav tako se nekatere izraze, kot so na primer »domoljubje«, »nacionalni interes« ali tudi »nacionalizem«, čedalje bolj pogosto skuša prikazati v negativni luči in jih enačiti z ekstremnim nacionalizmom ali šovinizmom, namesto da bi se izpostavilo predvsem pozitivne plati domoljubja (ljubezen in ponos do doma, domovine, skrb za soživaljane). V nekateri medijih tako ni zaznati niti ene besede na temo »narodne izdaje«, »globalističnega protidržavnega« ali »protislovenskega odnosa« do domovine, pri čemer se zastavlja tudi vprašanje ustreznosti morebitne državne pomoči medijem, ki imajo splošen odklonilen odnos do domovine in dosežkov slovenske države in ljudstva.

V nekaterih medijih je prav tako moč zaznati vprašljiv odnos do pomembnih dosežkov iz slovenske zgodovine, ki je večkrat preseгла trenutne državne meje. Za primer se navaja bitko pri Sisku, v kateri so slovenski vojščaki, poleg hrvaških, predstavljali najpomembnejši del sil, ki so se skupaj uprle prodoru Turkov v osrčje Evrope. Danes pa v zgodovinskih knjigah o navedenem dogodku ne najdemo zapisanega kaj posebej pozitivnega, tudi med prebivalci sosednjih držav ni zaznati posebnega zavedanja o navedenem dogodku.

S tega vidika bi bilo primerno še v večji meri izkoristiti vse možnosti, ki jih nudita npr. javna radio-televizija ali vzgojno-izobraževalni proces, da bi se pomembne zgodovinske trenutke in napore posameznikov za ohranitev svobodne in samostojne Slovenije prikazalo v primerni in predvsem pozitivni luči, obenem pa spodbujalo tudi pravilno dojetje posameznih tērminov, povezanih z domoljubjem - v smislu spoštovanja in zaščite domovine ter slovenskega jezika. Pri tem bi se, poleg skrbi za ožjo domovino – Slovenijo, morali zavedeti tudi nujnosti skrbi in posebnega odnosa do naše širše domovine - Evropske unije, katere pomemben del smo postali s pridružitvijo ostalim evropskih državam, ki delujejo v njenem okviru.

Na podlagi vsega navedenega se daje pobudo Vladi Republike Slovenije in Državnemu zboru Republike Slovenije, da si skupaj z Državnim svetom in v skladu s svojimi pristojnostmi aktivno prizadevata za krepitev pozitivne javne podobe vseh žrtev, vojnih invalidov in ostalih aktivno udeleženih oseb pri zaščiti domovine v vojni za Slovenijo 1991. Prav tako pa naj se skuša okrepiti zavedanje o pozitivnih konotacijah različnih besed, ki lahko odražajo domoljubje.

Izkazovanje primerne in čim bolj spoštljivega odnosa do vseh udeležencev vojne za Slovenijo 1991 in njihovih svojcev je posebej pomembno tudi z vidika ozaveščanja o ključnih trenutkih iz zgodovine naše relativno mlade samostojne

države, predvsem mlajših generacij državljanov Slovenije, ki dogodkov 1991 niso doživeli na podlagi osebne izkušnje.

Primerna pozornost in spoštovanje bosta zagotovo pozitivno vplivala tudi na občutek svojcev da žrtve vseh tistih, ki so dali življenje za samostojno Slovenijo ali pa se je njihovo življenje bistveno poslabšalo zaradi zdravstvenih težav, ki so jih utrpeli pri obrambi domovine, niso bile zaman.

Državni svetnik
dr. Matjaž Gams, l.r.